

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum liberum arbitrium cum solo Dei concursu generali aliquid possit,
quod ad supernaturalrm finem conducat. disp. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

men per peccatum non vsque adeo extinctam esse imaginem Dei in nobis, quin etiam dum in peccato sumus, & malè viuimus, possimus efficere bona aliqua opera iuxta testimonium ad Rom. 2. supra citatum. Vnde ait: *Sicut non impediunt à vitæ æternæ iustum quædam peccata venialia, sine quibus hæc vitæ non ducitur: sic ad salutem æternam nihil prosunt impio aliqua bona opera, sine quibus difficillimè vitæ cuiuslibet pessimi hominis inueniuntur.* In eadem conclusionem videtur inclinare Concilium Tridentinum sess. 6. canone 1. vbi satis innuit, esse posse bona opera moralia, quæ fiant per solam vim naturæ humanæ, vel per legis doctrinam: eum definiat illa non satis esse ad iustificationem, absque diuina per IESUM CHRISTUM gratia.

DISPUTATIO VI.

Utrum liberum arbitrium cum solo concursu Dei generali aliquid possit, quod ad supernaturalem finem conducatur.

Conclusio. Liberum arbitrium, sine speciali auxilio aut dono supernaturali Dei, nihil potest fini supernaturali quo modo commensuratum.

Disputatione præcedente dictum est de viribus arbitrij nostri cum solo concursu Dei generali ad actiones bonas moraliter, quæ finem naturalem non transcendunt, idque siue in puris naturalibus, siue in statu naturæ lapsæ consideretur. Quod verò ad actiones atinet quæ ad finem supernaturalem, tanquam illi in suo ordine & gradu proportionata, conducunt, sit sequens conclusio.

Liberum nostrum arbitrium cum solo concursu Dei generali nihil efficere potest, non solum quod vitam æternam, aut gratiæ incrementum promeretur, sed neque quod, tanquam ordinem ad finem naturalem transcendens, commensuratum cum fine supernaturali aliquo modo sit, etiam tanquam remota dispositio ad gratiam, tam ex parte voluntatis, quam intellectus: sed ad id omne indiget auxilio & ope supernaturali, vel per influxum Dei immediatum, vel per habitum supernaturalem ad eam rem collatum. Quare cum post peccatum primorum parentum statuerit Deus nihil horum, quæ ordinis sunt supernaturalis, atque ad finem supernaturalem peculiariter ordinantur, conferre hominibus, nisi meritis Christi, necessarius fuit nobis Christus, tanquam redemptor, vt hæc omnia nobis conferrentur, possemusque coram Deo sempiternam felicitatem promereri.

Redemptoria necessitas.

Conclusio est de fide directè pugnans cum errore Pelagij, quam plurimis in locis demonstrat Augustinus ex Scripturis sanctis aduersus Pelagianos, contendens primum parentem per peccatum amississe toti generi humano omne bonum ordinis supernaturalis, & ob id libertatem operandi quicquid, tanquam transcendens limites boni naturalis, ad finem spectaret supernaturalem, etiam si dispositio remota, nisi dono, aut auxilio supernaturali Dei ad id adiuuaretur: quemadmodum adiuuatur auxiliis & donis, quæ nobis per Christum conferuntur.

Primum conclusiois fundamentum. Naturalia commensurationem non habent ad sempiternam felicitatem.

Duo verò sunt propositæ conclusionis fundamenta. Primum est, purè naturalia non habere commensurationem & accommodationem ad sempiternam felicitatem, & ob eam causam Deum ad illam exegisse, tam in Angelis quam in hominibus, media supernaturalia, tunc ex parte intellectus, tunc ex parte voluntatis, quæ proinde ex suis tantum viribus nullo modo poterunt habere, sed ex dono & auxilio Dei. Quo posito fundamento notissimum est, liberum arbitrium, non solum si spectetur in homine cõdito in puris naturalibus, aut in statu naturæ lapsæ: sed etiã si spectetur in

A Adamo cum sola iustitia originali præscindendo à gratia & omni alio dono supernaturali, aut in Angelo condito in puris naturalibus cum solo concursu generali, nihil omnino eorum, de quibus infermo est, posse efficere. Cuius ratio est, quoniam liberum arbitrium ita spectatum nihil potest, quod limites operationis ac rei naturalis transcendat: ea autem, de quibus conclusio agit, res sunt supernaturales. Quare prior pars conclusionis propositæ vera est, intellecta tam de Angelis in puris naturalibus conditis, quam ab Adamo condito cum sola iustitia originali absque gratia, & aliis donis supernaturalibus. Licet enim iustitia originalis donum esset supernaturale, quia tamen eò solum spectabat, vt vires nostras sentientes cohereret, nosque ab interitu, morbis, membrorum defatigatione, ceterisque huius vitæ miseriis immunes redderet, vt sine vlla difficultate, & per quantumvis temporis spatium continere se posset homo in officio: sanè non tribuebat vires ad faciendum opus aliquod, quod vires naturæ excederet, sed solum ad perseuerandum sine vilo defectu in bono naturali rectæ rationi consentaneo. Vnde Aug. in Enchiridion cap. 105. ait, *Quantumvis sine gratia neque tunc (in statu felicitatis innocentiæ) vllum meritum esse potuisset.*

B Secundum fundamentum est, Deum tam Angelis, quam primo parenti contulisse dona & media supernaturalia, quibus vitam æternam per suum liberum arbitrium potuerunt viterius promereri, vt pro ratione meritorum cuiusque ad maiorem vel minorem beatitudinem promouerentur, donoque iustitiæ originali ita corroborasse debilitatem homini innatam ad perseuerandum in operatione secundum rationem, vt penè parem Angelis ea in parte cum effecit: at verò Angelis ita dona & media supernaturalia ad vitam æternam promerendam contulisse, vt qui sua culpa semel ea amitteret, nunquam amplius possent eadem recuperare: primo autem parenti, & in illo posteris, ita hæc ipsa donasse, vt si peccando ea amitteret, nunquam deinceps posset ea recuperare, nisi per merita alicuius, qui ex condigno pro peccatis generis humani satisfaceret, & dona illa coram Deo verè ac propiè promeretur.

Cum Pelagius à primo fundamento discesserit, dum arbitrius est solas vires naturales liberi arbitrij satis esse, tum ad promerendam vitam æternam, tum etiam ad obtinendam, & impetrandam per penitentiam veniam peccatorum, si quæ homo sua culpa commisisset, necessarium illi etiam fuit à secundo fundamento, atque à tota conclusionis proposita discedere, asserere que nullum nisi se peccatum, quod origine traduceretur ad posteros: Adamumque similiter fuisse mortuum, si non peccasset, & Christum non redemptorem generis humani, sed doctorem solum, ac legidarum extitisse, satisque esse vires naturales liberi arbitrij, tum ad credendum, vt oportet ad salutem, omnia quæ per Christum & alios à Deo nobis reuelata sunt, tum etiam ad implendum ea omnia, quæ nobis præcepta sunt, & ad superandas, ac vincendas tentationes & difficultates omnes, quæ nobis impedimento esse solent, ne eum finem assequamur, tum denique ad obtinendam vitam æternam, quæ omnia planè Scripturas sacras, & fidè Catholicam magna ex parte evertunt, vt Augustinus, aliqui Patres variis in locis latè, præclareque demonstrant. Quia verò institutum nostrum hoc loco non est de his disserere, eum alibi suas proprias habeant sedes, sed solum ex his ea perstringere, quæ necessaria videntur.

D

E

F

dentur, ut ostendamus, quam bene liberum arbitrium, gratia, præcipientia, providentia, prædestinatio ac reprobatio inter se concordent, satis erit si priorem partem conclusionis propositæ definitionibus Ecclesiæ comprobemus, maxime quia Lutherani, aduersus quos potissimum libertatem arbitrii nostri demonstrare molimur, faciliè totam conclusionem propositam aduersus Pelagianos nobis concedent.

In Concilio igitur Tridentino sess. 6. cano. 1. ita habetur: *Si quis dixerit, hominem suis operibus, quæ vel per naturam humanam, vel per legis doctrinam fieri, absque diuina per IESVM Christum gratia posse iustificari coram Deo, anathema sit.* Et canone 3. *Si quis dixerit sine præsentente Spiritus Sancti inspiratione atque adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut penitere posse, sicut oportet, tot ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit.* Et in concilio Arausicano cap. 5. & sequentibus, etiam ipsum initium fidei definitur & ostenditur esse non posse absque speciali auxilio Dei, ut interim alias definitiones omitamur.

Cùm autem in Scripturis sanctis & in Conciliis ordinariè sit sermo de operibus nostris, ut ad finem supernaturalem cõducunt, ad quem intrinsece, effingeretque nos intendunt, non verò ut conducant præcisè ad finem naturalem (ea enim consideratio operum nostrorum ad philosophos morales potius spectat) utique quando docent, opera aliqua peculiaria fieri non posse à nobis absque speciali auxilio aut dono Dei, id intelligendum esse volunt, modò ita fiant, ut in suo ordine & gradu fini supernaturali deferantur, ad eumque proportionem habeant: ac proinde apud eos sermo est de operibus quæ conclusionem nostram continentur. Reliquorum namque operum, quæ à libero arbitrio emanant, nulla habetur ratio, quod ad finem supernaturalem atinet. Imò, ut in articulum 36. Lutheri rectè docet Roffensis, aliquando ea sola opera aliquò in Scripturis dici solent ac putantur, quæ vitæ æternæ meritoria sunt: reliqua verò esto ope supernaturali fiant, nihil dicuntur, aut reputantur. Vnde Ioan. 15. ait Christus: *Ego sum vitis, vos palmites, qui manet in me, & ego in eo, hic fiet fructum multum, quia sine me nihil potestis facere:* quod fructus scilicet, meritive ad vitam æternam rationem habeat, & primæ ad Corinthios 13. *si linguis hominum loquar & Angelorum, & si habuero prophetiam, & nouerim mysteria omnia & omnem scientiam, & si habuero omnem fidem, si a vt montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum.*

Virtutem ac bonum quod solè reputat Augustinus.

Hinc Augustinus interdum nullum reputat bonum ac virtutem, si coniunctam non habeat caritatem, quæ forma est virtutum comparatione finis supernaturalis: interdum verò nullum reputat bonum, si ad Deum, finemve supernaturalem non pertineat, aut cum eo non sit in suo ordine & gradu commensuratum. De gratia enim & libero arbitrio cap. 18. ait: *Quicquid si putauerit homo fieri bene, si fiat sine caritate, nullo modo sit bene:* & lib. 4. aduersus Iulianum cap. 3. contendit, opera infidelium non esse veras virtutes, non solum, quòd sæpè extrema aliqua vitia, quæ cum medio virtutis aliquam habent similitudinem, laudi eis tribuebantur, ut pertinacia, quasi esset constantia: & temeritas, ac si esset fortitudo: & quòd medium virtutis adiectione sinistri finis infectum in vitium conuertebant: sed etiam quòd nihil habeat simpliciter rationem virtutis, quæ meritum aliquod habeat apud Deum, nisi per fidem & caritatem in vltimum finem supernaturalem referatur. Vnde ad finem capituli concludit, nos

A illud dicere bonum opus hominum, quod ad æternum Dei regnum perducit, neque eiusmodi opus posse esse sine Dei gratia, quæ datur per vnum mediatorum Dei & hominum. Et Hypog lib. 3. c. 4. ut supra retulimus, ait: *Esse fatemur liberum arbitrium omnibus hominibus habens quædam iudicium rationis, non per quod sit idoneum, quæ ad Deum pertinent, sine Deo aut in honore, aut cerè peragere, sed tantum in operibus vite præsentis tam bonis, quam etiam malis.* & cap. 5. subiungit: *Vt ut ergo libero arbitrio, totus homo est vitiosus, per quod absque adiutorio gratia quod Deo placeat, nec valet incipere, neque perficere sufficit.* & cap. 10. Est (inquit) liberum arbitrium in homine, quod quisquis esse negauerit, Catholicus non est, & quisquis sic esse dixerit, quòd sine Deo bonum opus, id est, quòd ad eius sanctum propositum pertinet, nec incipere nec perficere possit. Catholicus est. Atque eiusmodi opus epist. 146. in testimonio disputatione prima relato appellauit opus secundum Deum. Denique Augustinus iuxta Scripturas sanctas, arque ut Theologus, nomine operis boni illud solum intelligit, quod vel vitæ æternæ meritum continet, vel certè fini supernaturali in suo ordine & gradu sit accommodatum, atque ad eò quod sit ex numero eorum bonorum, de quibus in nostra conclusionem est sermo: eaque bona sunt, quæ interdum appellat opera secundum Deum, interdum verò dicit ad sanctum eius propositum pertinere, inter quæ computantur fides, & ea quæ ad gratiam gratum facientem disponunt: atque ita inter alios intelligunt, & interpretantur Augustinum Sotus primo de natura & gratia capite 21. & Ruardus decanus Louaniensis in articulo de libero arbitrio fol. 189.

Quin Augustinus sumens bonum hoc modo, cernensque facultatem ac libertatem, quam primi parentes in statu innocentie ratione supernaturalium donorum, quæ acceperant, ad id exercendum habebant, simùque cõsiderans per peccatum, quemadmodum supernaturalia dona, sic etiam facultatem & libertatem illud exercendi fuisse amissam, nisi dona per Christum restituerentur, arbitriumque supernaturaliter adiuuaretur, docuit per peccatum amissam fuisse libertatem ad bonum, fuisseque per Christum instauratam, ut inferius multis eiusdem Patris citandis restinonitiis ostendemus. Cùm tamen manifestum sit, tum ex testimonio disputatione præcedente relatis, tum ex aliis, quæ in progressu huius operis referemus, Augustinum non negasse in nostro arbitrio supernaturalibus bonis per peccatum spoliato, quin potius optatissimè affirmasse libertatem ad ea moralia bona, quæ finem naturalem non transcenderent.

De eisdem quoque operibus intelligenda sunt pleraque alia scripturæ testimonia, cuiusmodi est illud primæ ad Corinthios 12. *Nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in Spiritu sancto.* & illud 2. ad Corint. 3. *Non quod sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est.* Neque enim Paulus negat, etiam infideles cum solo concursu generali Dei posse proferre nomen IESVS, aut habere cogitationem aliquo modo bonam: sed solum docere intendit, neminem absque speciali auxilio ac dono Dei posse per veram fidem inuocare Dominum IESVM, illumque confiteri, aut cogitare aliquid, quod in suo ordine & gradu ad finem supernaturalem conferat. Porro Concilia huic etiam consona re doctrinæ, statim erit manifesta.